

ปีที่ 27 ฉบับที่ 9163 วันพฤหัสบดีที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2556 หน้า 10

ความต้องการพลังงานของอาเซียน กับแผนการจัดหาพลังงานของประเทศไทย (1)

เศรษฐกิจพลังงาน

ดร.ไชยชัย สุวรรณารณ

ผู้อำนวยการผู้จัดการใหญ่
สายงานกลยุทธ์องค์กร
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

เมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา ทางองค์กรพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency หรือ IEA) ได้มีการจัดทำรายงานแนวโน้มด้านพลังงานของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือที่เราเรียกกันว่ากลุ่มประเทศอาเซียน โดยได้มีการมองถึงแนวโน้มทั้งด้านการผลิตและการใช้พลังงานของกลุ่มประเทศอาเซียนตั้งแต่ปี 2554 ไปจนถึงปี 2578 ซึ่งผมเห็นว่ามีความน่าสนใจ เนื่องจากมุมมองของทาง IEA นั้นได้มีสิ่งที่เราอาจที่จะนำมาใช้ประโยชน์ประกอบการพิจารณาของรัฐบาลในการที่จะกำหนดนโยบายด้านพลังงานของประเทศในอนาคตได้

ก่อนที่จะไปดูพูดถึงแผนพลังงานของประเทศไทยซึ่งปัจจุบันนี้อยู่หลายแผนด้วยกัน เช่น แผนการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า 20 ปี แผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติ แผนพัฒนาพลังงานทดแทน แผนอนุรักษ์พลังงาน เป็นต้น นั้น ผมก็จะขอไปสรุปมุมมองของทาง IEA ก่อนนะครับว่าทาง IEA นั้นมีการมองถึงการใช้พลังงานของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นอย่างไร

ในเรื่องของความต้องการพลังงานของกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น ทาง IEA มองว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 80 ในช่วงปี 2554 ถึง 2578 ซึ่งเป็นปริมาณที่เท่ากับความต้องการพลังงานของประเทศญี่ปุ่นทั้งประเทศในปัจจุบันเลยทีเดียว ทาง IEA มองว่าการเพิ่มขึ้นของความต้อการนี้ก็มาจากปัจจัยหลักสองปัจจัยคือ ปัจจัยด้านการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้ขึ้นถึงสามเท่า และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในภูมิภาคที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นถึงหนึ่งในสี่ในระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว

สำหรับพลังงานหลักที่ IEA มองว่าจะมีการใช้ที่เติบโตสูงขึ้นมาและส่งผลกระทบต่อการใช้พลังงานประเภทอื่นๆ ก็คือการเติบโตของการใช้ไฟฟ้า โดยทาง IEA มองว่าการใช้พลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียนนั้นจะเพิ่มไปถึง 1,900 เทราวัตต์ชั่วโมง (TWh) ในปี 2578 หรือ

เท่ากับการใช้ไฟฟ้าในปัจจุบันของประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้รวมกัน ขณะที่กำลังการผลิตไฟฟ้านั้นจะเติบโตขึ้นจาก 176 กิกะวัตต์ ในปี 2554 เป็น 460 กิกะวัตต์ในปี 2578 ซึ่งการเติบโตนี้ก็จะส่งผลต่อเชื้อเพลิงชนิดอื่นๆ ที่ใช้ในการ

ผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน

ในส่วนของก๊าซธรรมชาตินั้น ทาง IEA ก็มองว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนที่เป็นผู้ส่งออกก๊าซธรรมชาติทั้งประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย สหภาพพม่า และบรูไน นั้น คาดว่าจะส่งออกลดลงจาก 62 พันล้านลูกบาศก์เมตรในปี 2554 เหลืออยู่เพียง 14 พันล้านลูกบาศก์เมตรในปี 2578 ขณะที่ปริมาณการผลิตก๊าซธรรมชาติของกลุ่มประเทศอาเซียนโดยรวม เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่ 203 พันล้านลูกบาศก์เมตรไปอยู่ที่ประมาณ 264 พันล้านลูกบาศก์เมตรในปี 2578 ซึ่งก็จะเห็นได้ว่าการเติบโตอย่างรวดเร็วของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการใช้ก๊าซธรรมชาติในภูมิภาค

ความต้องการถ่านหินสำหรับใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้าและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสัดส่วนของถ่านหินที่ใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้านั้นจะเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีสัดส่วนเป็นหนึ่งในสามของเชื้อเพลิงทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าไปเป็นหนึ่งในสองหรือครึ่งหนึ่งของเชื้อเพลิงทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าในปี 2578 ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนถึงสามในสี่ของกำลังการผลิตไฟฟ้าที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้างนั้นเป็นโรงไฟฟ้าถ่านหิน

นอกจากเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าแล้ว เชื้อเพลิงที่ใช้สำหรับการขนส่งซึ่งมาจากน้ำมันดิบนั้นก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่าจะมีรายจ่ายสำหรับการนำเข้าน้ำมันในปี 2578 เพิ่มขึ้นเป็นสามเท่าจากปี 2554 ขณะที่การผลิตน้ำมันดิบในภูมิภาคกลับมีแนวโน้มลดลงถึงหนึ่งในสาม ซึ่งก็ทำให้กลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียนของเราในอนาคตจะเป็นผู้นำเข้าน้ำมันรายใหญ่ที่สุดของโลกเป็นอันดับที่สี่รองจากประเทศจีน อินเดีย และกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป จากที่เราได้เห็นแนวโน้มเติบโตอย่างรวดเร็วของการใช้พลังงานของกลุ่มประเทศอาเซียนที่ทาง IEA ได้นำเสนอแล้ว ก็ต้องหันกลับมาดูประเทศไทยของเราว่าเรานั้นมีการวางแผนพลังงานไปในอนาคตอย่างไร และจะมีการเตรียมรับมือกับสิ่งที่ทาง IEA ได้ประมาณการไว้อย่างไรบ้าง ซึ่งในปัจจุบันเท่าที่เห็นนั้นประเทศไทยเราก็มีแผนระยะยาวที่เกี่ยวข้อง

กับพลังงานอยู่หลายแผนคือ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า 20 ปี (2554-2573) แผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติ 20 ปี (2554-2573) แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (2551-2565) และแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (2554-2573) ซึ่งแผนเหล่านี้ก็ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

ในตอนนั้นผมขอเกริ่นเบื้องต้นในส่วนของแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ 20 ปี ซึ่งถือว่าเป็นแผนที่ค่อนข้างที่จะมีความสำคัญที่สุดแผนหนึ่งของประเทศก่อนครับ เพราะเนื่องจากพลังงานไฟฟ้านั้นได้ถูกใช้ในเกือบทุกภาคส่วนและยังแทบจะเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของเรา ดังนั้น การที่จะให้มีกำลังการผลิตไฟฟ้าเพื่อรองรับกับความต้องการใช้นั้นจึงจะต้องมีการพิจารณาถึงความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศในปัจจุบันรวมไปถึงในอนาคตด้วย

นอกจากนี้การก่อสร้างโรงไฟฟ้าแต่ละโรงนั้นต้องใช้เวลานานหลายปีขึ้นอยู่กับชนิดของโรงไฟฟ้าจึงต้องมีการวางแผนการก่อสร้างล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม หากเรามีการวางแผนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นก็จะทำให้เกิดไฟฟ้าดับเนื่องจากมีโรงไฟฟ้าที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือหากเรามีการสร้างโรงไฟฟ้าที่เกินกว่าความต้องการมากๆ ก็จะทำให้ค่าไฟฟ้าแพงขึ้นเนื่องจากมีการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่มากเกินไป ดังนั้นการวางแผนด้านการผลิตไฟฟ้าจึงไม่ใช่เรื่องง่าย และควรที่จะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

นอกจากนี้ การวางแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้านั้นยังจะต้องมีการพิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ อีกหลายอย่างเช่น มีการกระจายการใช้เชื้อเพลิงเพื่อลดความเสี่ยงทางด้านการผลิตหรือไม่ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนหรือแผนอนุรักษ์พลังงานหรือไม่ รวมไปถึงราคาค่าไฟฟ้าในอนาคตด้วย

ผมขออนุญาตเกริ่นในส่วนของแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศในเบื้องต้นในตอนนี้นี้แค่นี้ก่อนครับ สำหรับในตอนหน้านั้นผมจะมาขออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมของแผนแต่ละแผนที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้น รวมถึงความสอดคล้องกันของแผนแต่ละแผนว่ามีความสอดคล้องกันอย่างไร มีปัญหาอย่างไร มีอะไรบ้างที่เราควรที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาในการที่จะพัฒนาพลังงานของประเทศต่อไปในอนาคต และเรามีการเตรียมพร้อมต่อการเติบโตของการใช้พลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างไรต่อไปครับ